

////////////////////////////////////
Impactbeoordeling lozing bedrijfsafvalwater - Stappenplan
////////////////////////////////////

In Vlaanderen worden op veel plaatsen de milieukwaliteitsdoelstellingen van de waterlichamen niet gehaald en dit zal nog lang zo zijn. Een (te) strikte toepassing van het Wezer-arrest zou betekenen dat bijkomende lozingen niet meer kunnen vergund worden of bestaande lozingen niet meer kunnen hernieuwd worden.

Om hierop te anticiperen werd het stappenplan uitgewerkt. Het stappenplan fungeert als een soort trechter waarbij enkel de lozingen met een impact op het halen van de doelstellingen of het risico op achteruitgang worden weerhouden.

Het stappenplan moet het mogelijk maken om op een **uniforme** wijze een antwoord te bieden op de vraag of een lozing een achteruitgang veroorzaakt van de waterkwaliteit of het bereiken van de goede toestand in het gedrang brengt.

Dit stappenplan is echter geen louter theoretisch verhaal maar doet beroep op de terrein- en gebiedskennis en de werkelijke omstandigheden van de bedrijfslozingen. Bovendien is er ruimte voorzien voor expert judgement en nuanceringen.

Dit stappenplan wordt best gehanteerd tijdens het vooroverleg in het kader van een vergunningsaanvraag. Overleg tussen bedrijf, VMM en de vergunningsverlener is van primordiaal belang.

Dit stappenplan vervangt niet de huidige aanpak maar vormt een aanvulling op de huidige instrumenten (BBT, beleid gevaarlijke stoffen, uitvoering geven aan de Richtlijn Industriële Emissies , ...) die VMM hanteert bij de opmaak van haar advies. Het stappenplan is een nieuwe manier om de impact op de kwaliteit van het oppervlaktewater te berekenen.

STAP 1: VOORTOETS

Voor zeer kleine lozingen met een zeer beperkte impact op de kwaliteit van het ontvangende water, dient geen effect-inschatting te gebeuren.

1. Welke klasse is het bedrijf?
  - a. 1 of 2 → ga naar 2
  - b. 3 → verwaarloosbare impact op het halen van de doelstellingen of achteruitgang van de toestand
2. Loost het bedrijf bedrijfsafvalwater?
  - a. Ja → ga naar 3
  - b. Nee → geen impact op het halen van de doelstellingen of achteruitgang van de toestand
3. Loost het bedrijf rechtstreeks op oppervlaktewater met een vergund debiet van minstens 20 m³/d én een meetgoot of loost het bedrijf op RWZI met een minimaal vergund debiet van 200 m³/d of meer dan 5% van de ontwerpdebiet van de RWZI – voor de omrekening van de vergunde debieten naar dagdebieten houden we rekening met de omrekeningsfactoren uit Vlarem.
  - a. Ja → ga naar 4
  - b. Neen → verwaarloosbare impact op het halen van de doelstellingen of achteruitgang van de toestand

4. Betreft de aanvraag een hernieuwing, nieuwe lozing, een vrachstijging van reeds vergunde parameters of nieuwe parameters?
- Ja → ga naar 5 A) voor gevaarlijke stoffen, ga naar 5 B) voor algemeen fysicochemische parameters
  - Nee → geen impact op het halen van de doelstellingen of achteruitgang van de toestand

Voor niet relevante sectoren (bv carwashes, tankstations), bedrijven die een afwijking verkregen voor de plaatsing van een meetgoot of een evenwaardige meetmogelijkheid of voor een vrachtvermindering dient geen effect-inschatting te gebeuren.

STAP 2: IS ER EEN MOGELIJKE IMPACT?

Lozingen in concentraties onder de geldende toetswaarden in het ontvangende waterlichaam zullen geen negatieve impact hebben op het halen van deze normen en zullen niet resulteren in een achteruitgang van de toestand.

5. A) Loost het bedrijf gevaarlijke stoffen uit bijlage 2C (Lijst van gevaarlijke stoffen voor lozing in aquatisch milieu) van Vlare II aan concentraties $> IC^1$ (of $PNEC^2$, bij gebrek aan IC)
- Ja → ga naar 6
  - Nee → geen negatieve impact op het halen van de goede chemische toestand en/of op de ecologische toestand en achteruitgang van de chemische/ecologische toestand
5. B) Loost het bedrijf algemeen fysicochemische parameters boven de toetswaarden? Deze toetswaarden zijn in stap 2 tem 4 de typespecifieke basismilieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater uit bijlage 2.3.1 van Vlare II, zijnde de grenswaarde tussen goede en matige toestand.
- Ja → ga naar 6
  - Nee → geen negatieve impact op het halen van de goede ecologische toestand/goed ecologisch potentieel en achteruitgang van de toestand

STAP 3: WAAR WORDT DE IMPACT BEPAALD?

Een uitgebreid onderzoek naar de effecten zal enkel gebeuren voor de Vlaamse waterlichamen (VL) en de lokale waterlichamen van eerste orde³ (L1). Via het klassieke vergunningsadviseringstraject kan nog rekening gehouden worden met de impact op lokale waterlichamen van 2de orde (L2). Dit kan gebeuren indien de lozing van het afvalwater deze waterloop over een grote lengte beïnvloedt of wanneer deze waterloop ecologisch waardevol is (bijvoorbeeld de waterloop loopt door een natuurgebied of heeft alle kwaliteitskenmerken om een goede toestand te hebben).

6. Loost het bedrijf rechtstreeks op oppervlaktewater?
- Ja → ga naar 7
  - Nee → ga naar 8

---

¹ IC: indelingscriterium: de concentratie vanaf wanneer het afvalwater beschouwd moet worden als "bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen"

² PNEC: predicted no effect concentration: de concentratie waarbij op lange termijn geen effecten op het ecosysteem te verwachten zijn.

³ Enkel deze waterlichamen vallen onder het toepassingsgebied van de Kaderrichtlijn Water (afstroomgebied $>10 \text{ km}^2$, zie bijlage II, 1.2.1 in KRW)

7. Loost het bedrijf op een Vlaams oppervlaktewaterlichaam (VL), een lokaal oppervlaktewaterlichaam van eerste orde (L1) of tweede orde (L2)⁴, of een niet geklasseerde waterloop of een oppervlaktewater dat niet in de VHA staat?

- c. Vlaams OWL → impact bepalen op VL
- d. L1 → impact bepalen op L1
- e. L2, niet-geklasseerde waterloop of oppervlaktewater dat niet is opgenomen in de VHA → impact bepalen op stroomafwaartse L1 of VL

8. Loost het bedrijf op een RWZI die loost op een Vlaams oppervlaktewaterlichaam (VL), L1, L2 of een oppervlaktewater dat niet in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) staat?

- f. Vlaams oppervlaktewaterlichaam (VL) → impact bepalen op VL, na verrekenen verwijderingspercentage indien beschikbaar (zoniet geen verrekening)
- g. L1 → impact bepalen op L1, na verrekenen verwijderingspercentage indien beschikbaar (zoniet geen verrekening)
- h. L2, niet-geklasseerde waterloop of oppervlaktewater dat niet is opgenomen in de VHA → impact bepalen op stroomafwaartse L1 of VL

- ✓ In het geval van verrekenen van het verwijderingspercentage, wordt het stappenplan verder doorlopen met de **gereduceerde** concentratie, maw er wordt per parameter rekening gehouden met de specifieke verwijdering ervan op RWZI. De verwijderingspercentages zijn gebaseerd op meetgegevens van de RWZI, voor de parameters BZV5, CZV, ZS, N t en P t kunnen de vergunde verwijderingspercentages aangenomen worden.
- ✓ De impact van een rioollozer wordt bepaald rekening houdend met het debiet van het ontvangend waterlichaam inclusief de lozing van het effluent van de RWZI waarbij het debiet van de bedrijfslozing in mindering wordt gebracht: op die manier wordt rekening gehouden met zowel de verdunning op de RWZI als deze op de waterloop.

---

⁴ Een lokaal oppervlaktewaterlichaam van tweede orde heeft een afstroomgebied <10 km² en wordt niet opgevolgd voor de rapportering van de toestand i.h.k.v. de Kaderrichtlijn water.

STAP 4: IS DE IMPACT OP DE TOESTAND IN WORST CASE OMSTANDIGHEDEN RELEVANT?

Hierbij wordt nagegaan hoe groot de bijdrage is ten opzichte van de toetswaarde en dit in worstcase omstandigheden (maximale geloosde vuilvracht gecombineerd met het laagwaterdebiet van de ontvangende waterloop). In realiteit zal de werkelijke bijdrage dus steeds minder zijn.

- Bepaal de procentuele bijdrage van de lozing voor alle relevante parameters t.o.v. de toetswaarde na volledige verdunning in het ontvangende oppervlaktewater:

$$\text{Absolute bijdrage} = \left\{ (\text{aangevraagde concentratie} * \text{aangevraagd dagdebiet}) + (\text{stroomopwaartse concentratie}^5 * 10\% \text{iel debiet van de te beoordelen waterloop}) / (\text{aangevraagd dagdebiet} + 10\% \text{iel debiet van de te beoordelen waterloop}) \right\} - \text{stroomopwaartse concentratie}$$
$$\text{Procentuele bijdrage} = \text{Absolute bijdrage} / \text{toetswaarde} * 100 \%$$

- Procentuele bijdrage parameter kleiner dan 10 %⁶ → Verwaarloosbare impact op het halen van de goede chemische en/of ecologische toestand/ ecologisch potentieel en achteruitgang van de toestand.
→ Procentuele bijdrage parameter groter dan 10 % → ga naar stap 5

Indien er voor een parameter zowel een maximale als een jaargemiddelde toetswaarde is, wordt in stap 4 steeds rekening gehouden met de jaargemiddelde toetswaarde (worst case)

STAP 5: IS DE IMPACT OP DE TOESTAND EN HET RISICO OP ACHTERUITGANG AANVAARDBAAR IN WORST CASE OMSTANDIGHEDEN?

In deze stap is het de bedoeling om die lozingen aan te duiden waarbij het risico op het niet halen van de doelstellingen en het risico op achteruitgang duidelijk aanvaardbaar of onaanvaardbaar zijn, in worst case omstandigheden (gebruik gegevens uit tabel 3). Voor het onderzoeken van het risico op het niet halen van de doelstellingen, wordt gekeken of de relevante toetswaarden⁷ (maximale en/of jaargemiddelde – zie tabel 2) stroomafwaarts na volledige verdunning worden gehaald. Daarnaast wordt nagegaan of de mengzone niet te groot is ten opzichte van de dimensies van het ontvangende waterlichaam. Binnen de mengzone moet niet worden voldaan aan de toetswaarde.

Wanneer het risico in worst case omstandigheden niet aanvaardbaar is, kan overgegaan worden tot de impactsbepaling in meer realistische omstandigheden (stap 6 en stap 7).

---

⁵ Zie stroomschema in bijlage 1

⁶ Dit is een worst case inschatting. Men gaat er in deze stap van uit dat een bedrijf elke dag van het jaar de maximaal vergunde concentratie gaat lozen aan het maximaal vergunde debiet. Bovendien dan nog eens in een waterloop die gedurende een volledig jaar laagwaterdebiet heeft. Bovendien wordt er ook geen rekening gehouden met het zelfzuiverend vermogen van de waterloop. Deze situatie is niet realistisch, maar een goede eerste zeef om minder relevante lozingen niet diepgaander te onderzoeken.

⁷ Voor de algemeen fysicochemische parameters dient een toetsing te gebeuren aan 1 toetswaarde (maximale of jaargemiddelde toetswaarde) voor gevaarlijke stoffen zowel aan jaargemiddelde toetswaarde als aan maximale toetswaarde (indien van toepassing)

Indien het risico aanvaardbaar is, dient nog een toetsing te gebeuren in het licht van gebiedsgericht beleid (stap 8)

Tabel 2: toetswaarden stap 5 – stap 7

Parameter	eenheid	maximale toetswaarde	jaargemiddelde toetswaarde
biochemisch zuurstofverbruik (BZV)	mg O ₂ /l	1,5 x norm GET *	
chemisch zuurstofverbruik (CZV)	mg O ₂ /l	1,5 x norm GET *	
elektrische geleidbaarheid	µS/cm	1,5 x norm GET/GEP*	
Chloriden	mg/l	1,5 x norm GET/GEP*	
Sulfaten	mg/l		norm GET *
totaal stikstof	mg N/l		norm GET *
totaal fosfor	mg P/l		norm GET *
zwevende stoffen	mg/l	1,5 x norm GET *	
gevaarlijke stof met MKN (bijlage 2.3.1. Vlarem II)		MAC-MKN	IC**
gevaarlijke stof zonder MKN		MAC (Maximum Allowable Concentration)	PNEC (Predicted No Effect Concentration)

* GET: goede ecologische toestand, GEP: goed ecologisch potentieel. Deze waarden zijn terug te vinden in de waterlichaamfiche 'Milieudoelstellingen en afwijkingen' via het geoloket van de stroomgebiedbeheerplannen (<http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/geoloket-stroomgebiedbeheerplannen>). Indien het GET/GEP stroomopwaarts niet gehaald wordt, dient deze norm vervangen te worden door de klassengrens matig/ontoereikend; indien deze stroomopwaarts ook niet gehaald wordt, door de klassengrens ontoereikend/slecht).

Deze klassengrenzen voor de algemene fysisch-chemische parameters zijn per categorie en per type terug te vinden in het SGBP (bijlage 1 Hoofdstuk 3. Doelstellingen en beoordelingen SGBP3) maar zijn voortaan geïntegreerd in de bijhorende excel tool.

** tenzij IC kleiner of gelijk is aan rapportagegrens, dan geldt de jaargemiddelde milieukwaliteitsnorm (JG-MKN)

Er zijn heel veel verschillende situaties te bedenken, afhankelijk van de stroomopwaartse kwaliteit en de bijdrage van de lozing. Een onderscheid wordt gemaakt tussen:

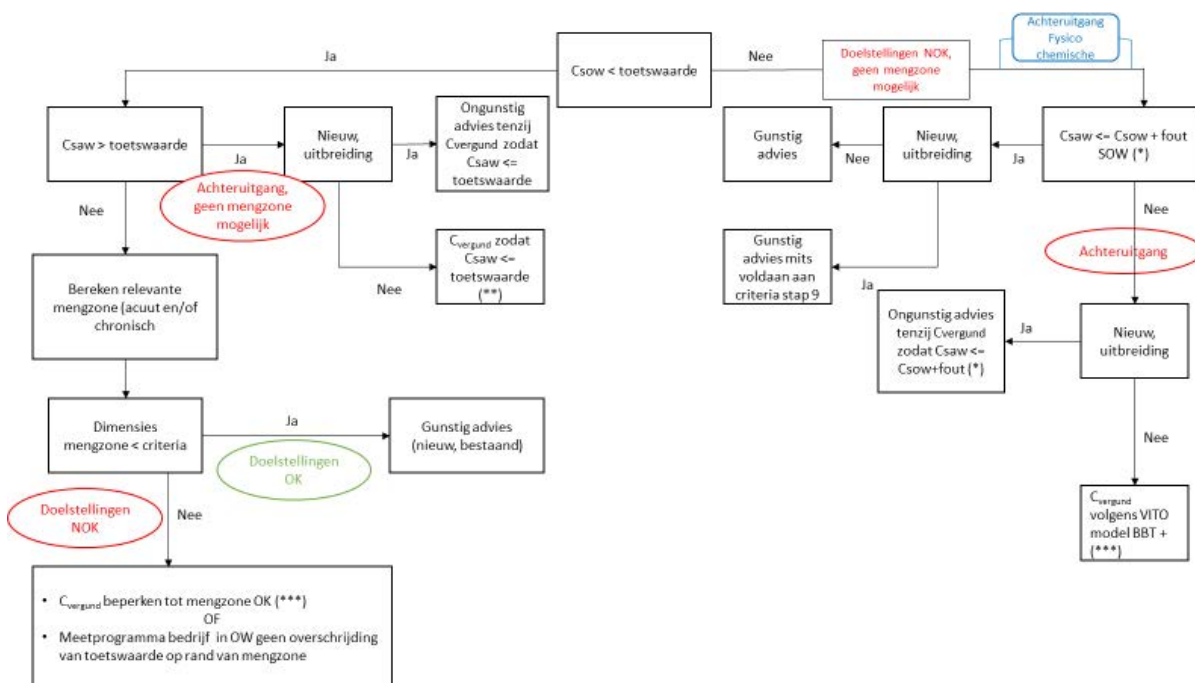
1. Hernieuwen van bestaande lozings of het vergunnen van een reeds aanwezige parameter die nog niet ontdekt/vergund was.
2. Nieuwe lozings of uitbreidingen in vracht

Er wordt finaal een uitspraak gedaan over het risico op het niet halen van de doelstellingen en achteruitgang. Er wordt in de regel rekening gehouden met de meetonzekerheid op de stroomopwaartse kwaliteit (zie bijlage 4.2.5.2 Vlare II art 4 meetmethode)⁸ voor de interpretatie van achteruitgang.

Stroomschema STAP 5 - STAP 7

C Stroomafwaarts na volledige menging (C_{saw}) = C Stroomopwaarts (C_{sow}) + bijdrage

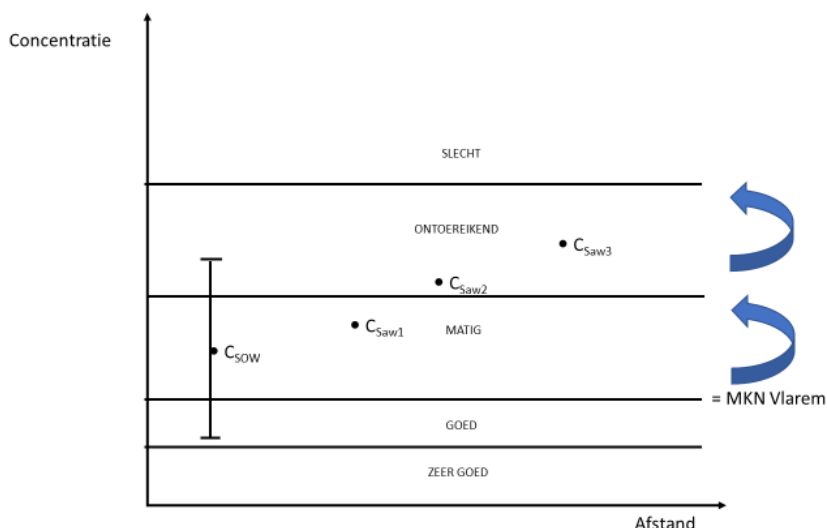
Bijdrage = $\{ (C_{lozing} * Q_{lozing}) + (C_{sow} * Q_{waterloop}) / (Q_{lozing} + Q_{waterloop}) \} - C_{sow}$

(*) De meetonzekerheid wordt niet in rekening gebracht indien C_{sow} in klasse 'zeer goed', 'goed' en 'slecht' bij fysicochemische parameters en indien $C_{sow} > 5$ keer de toetswaarde bij gevaarlijke stoffen.
 (***) Indien deze doelstelling pas kan bereikt worden mits installatie van verdergaande zuiveringstechnieken is een beoordeling op basis van het VITO model eveneens aan de orde.
 (****) De haalbaarheid van de gewenste concentratie kan voor een bestaande lozing beoordeeld worden adhv een ontwikkeld VITO model die de financiële draagkracht van een bedrijf inschat op gebied van installatie van verdergaande zuiveringstechnieken (BBT +)

⁸ Met de meetonzekerheid wordt geen rekening gehouden in de klasse 'zeer goed', 'goed' en 'slecht' bij algemeen fysicochemische parameters en wanneer de $C_{sow} > 5$ keer de relevante toetswaarde in het geval van gevaarlijke stoffen.

1. Interpretatie achteruitgang fysicochemische parameters

- C_{saw1} : geen duidelijke achteruitgang: geen klasse verschuiving en $C_{saw} < C_{sow} + \text{meetonzekerheid}$
 C_{saw2} : geen duidelijke achteruitgang, ondanks klasse verschuiving, $C_{saw} < C_{sow} + \text{meetonzekerheid}$
 C_{saw3} : er is sprake van duidelijke achteruitgang: er is een klasse verschuiving én $C_{saw} > C_{sow} + \text{meetonzekerheid}$

Wat betreft de fysicochemische parameters spreken we in de regel pas van achteruitgang als **aan beide voorwaarden** is voldaan:

- $C_{saw} > C_{sow} + \text{meetonzekerheid}$
- Er is een verschuiving naar een minder gunstige kwaliteitsklasse wat betreft de beoordeling van de ecologische toestand

Indien de stroomopwaartse concentratie zich reeds in de kwaliteitsklasse 'slecht' bevindt, wordt de meetonzekerheid **niet** in rekening gebracht en is iedere concentratiestijging een achteruitgang (conform KRW).

Indien de stroomopwaartse concentratie zich in de klasse 'zeer goed' of 'goed' bevindt, dan willen we deze toestand behouden en wordt de meetonzekerheid eveneens niet in rekening gebracht.

Bij gevolg is bovenstaande 'dubbele toets' enkel van toepassing in de klasse 'matig' en 'ontoereikend', bij de andere 3 klassen is uitsluitend de verschuiving naar een minder gunstige kwaliteitsklasse de interpretatie van achteruitgang.

2. Interpretatie achteruitgang gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen hebben slechts 2 klassen wat betreft de beoordeling van de chemische en/of ecologische toestand/ecologisch potentieel: klasse 'goed' en klasse 'niet goed'.

In volgende 3 gevallen is er sprake van achteruitgang bij gevaarlijke stoffen:

- Als de stroomopwaartse concentratie kleiner is dan de toetswaarde (= klasse 'goed') en de stroomafwaartse concentratie is groter dan de toetswaarde: want er is een klasseverschuiving van 'goed' naar 'niet goed'.
- Als de stroomopwaartse concentratie groter is dan de toetswaarde en de stroomafwaartse concentratie ligt hoger dan de $C_{sow} + \text{meetonzekerheid}$.
- Indien de stroomopwaartse concentratie reeds groter is dan 5*toetswaarde, wordt de meetonzekerheid niet in rekening gebracht en is iedere concentratiestijging een **achteruitgang**.

3. Mengzones

Volgens bovenstaand stroomschema stap 5 – stap 7 kan er sprake zijn van het berekenen van een mengzone. Dit is het geval wanneer de stroomopwaartse concentratie lager ligt dan de toetswaarde en wanneer ook de stroomafwaartse concentratie nog lager ligt dan de toetswaarde (linkerhelft stroomschema, tak uiterst links). In alle andere gevallen kunnen geen mengzones berekend worden omdat bij een overschrijding van de toetswaarde de mengzone oneindig groot is. Een berekende mengzone wordt nadien getoetst aan onderstaande criteria om te weten of de mengzone niet te groot is ten opzichte van de dimensies van het ontvangende waterlichaam (zodat er geen chemische barrière in de waterloop wordt gevormd die de migratie van organismen belemmert of onmogelijk maakt).

Benodigde gegevens indien berekening mengzone aan de orde is:

Acute impact	Chronische impact
<i>Vergunde effluentconcentraties van de afvalwaterstroom</i>	<i>Vergunde effluentconcentraties van de afvalwaterstroom</i>
<i>Vergund dagdebiet van de afvalwaterstroom</i>	<i>Vergund dagdebiet van de afvalwaterstroom</i>
<i>10%iel debiet van te beoordelen oppervlaktewater (stroomopwaarts)</i>	<i>Jaargemiddeld debiet van te beoordelen oppervlaktewater (stroomopwaarts)</i>
<i>Maximale stroomopwaartse concentraties (maximum van de 6 laatste jaren) of 90%iel van alle jaarmaxima van alle bemeten meetpunten in bekken voorbij 6 jaar (zie schema bijlage 2)</i>	<i>Jaargemiddelde stroomopwaartse concentraties (hoogste van de jaargemiddelde 6 laatste jaren) of 90%iel van alle jaargemiddeldes van alle bemeten meetpunten in bekken voorbij 6 jaar (zie schema bijlage 2)</i>
<i>Maximale toetswaarde</i>	<i>Jaargemiddelde toetswaarde</i>

Zijn de dimensies van de berekende mengzone kleiner dan onderstaande waarden?

Voor de chronische mengzone:

- *maximale lengte* = minimum van
  - o 10*breedte van de te beoordelen waterloop
  - o 1000 meter
  - o 1/10 van de lengte van het waterlichaam waarin wordt geloosd.
- *maximale breedte* =
  - o 1/3 van de breedte van de te beoordelen waterloop

Voor de acute mengzone:

- *maximale lengte* = minimum van
  - o 100 meter

- 1/100 van de lengte van het waterlichaam waarin wordt geloosd.
- *maximale breedte* =
  - 1/3 van de breedte van de te beoordelen waterloop
- a. Ja → **doelstellingen gehaald**
  - i. Bestaande lozingen/nieuw ontdekte stof: gunstig
  - ii. Uitbreiding/nieuwe lozingen: gunstig
- b. Nee → **doelstellingen niet gehaald**
  - i. Bestaande lozingen/nieuw ontdekte stof/uitbreiding/nieuwe lozingen:
    - Reductie tot vergunde concentratie waarbij de dimensies van de mengzones OK zijn, ofwel meetprogramma OW door bedrijf om aan te tonen dat er geen overschrijding is van toetswaarde op rand van mengzone

4. BBT+tool

Zoals aangegeven in bovenstaand stroomschema kan de haalbaarheid van een gewenste concentratie voor **een bestaande lozing** beoordeeld worden a.d.h.v. een VITO BBT+ tool die de financiële draagkracht van een bedrijf inschat op gebied van installatie van verdergaande zuiveringstechnieken (BBT +)

Volgende stappen kunnen onderscheiden worden:

Stap 1 : Identificatie van bedrijven volgens stappenplan (VMM)

- Bedrijf voldoet aan BBT
- Bijkomende acties zijn vereist vanuit het stappenplan

Stap 2 : Selectie mogelijke BBT+ maatregelen en bepaling kosten (bedrijf)

- Technische haalbaarheid wordt in deze BBT+ tool niet geëvalueerd (technische onhaalbaarheid is aan te tonen door het bedrijf⁹)
- Kosteninschatting obv offerte leverancier (investerings- en werkingskosten)

Stap 3 : Bepaling economische haalbaarheid van bijkomende BBT+ maatregel adhv de BBT+ tool

De BBT+tool beoogt aldus een louter financiële evaluatie. Verschillende criteria worden vooropgesteld:

- bijkomende waterzuiveringskost als % t.o.v. de huidige kost
- bijkomende waterzuiveringskost als €/m³ **behandeld** volume (dus ook deelstroombehandeling mogelijk)
- toetsing aan economische draagkracht (financiële kengetallen) van het bedrijf

Er wordt gewerkt met verschillen kleurcodes:

- Kleurcode groen: toetsing voldoet aan de opgelegde criteria
- Kleurcode oranje: toetsing valt in zone 'intermediair'
- Kleurcode rood: toetsing voldoet niet aan de opgelegde criteria

---

⁹ In samenwerking met studie bureaus, kennis- en onderzoeksinstituten, universiteiten, technologieleveranciers (eventueel via Watercircle.be), ... of via LED Water (enkel voor KMOs) : <https://vlakwa.be/nl/initiatieven/gratis-expertenadvies>

Vanaf het moment dat één criterium in de oranje zone zit, is expert judgement nodig om de financiële haalbaarheid en het bewezen milieuvoordeel te beoordelen. Bij expert judgement kan kostenefficiëntie (€/kg) mee in overweging worden genomen.

De tool en de vooropgestelde criteria zullen na voldoende praktijkervaring geëvalueerd worden.

STAP 6: IS DE IMPACT OP DE TOESTAND AANVAARDBAAR IN REALISTISCHE OMSTANDIGHEDEN?

De werkwijze is hetzelfde als onder stap 5, maar er wordt vertrokken van andere, meer realistische uitgangsgegevens.

Benodigde gegevens:

Acute impact	Chronische impact
90%iel gemeten effluentconcentraties van de afvalwaterstroom (hoogste van de laatste 6 jaar, tenzij de concentraties significante veranderingen vertonen) of aangevraagde als er geen metingen zijn	Gemiddeld gemeten effluentconcentraties op van de afvalwaterstroom (slechtste van de laatste 6 jaar, tenzij de concentraties significante veranderingen vertonen) of aangevraagde als er geen metingen zijn
90%iel gemeten dagdebiet van de afvalwaterstroom (hoogste van de laatste 6 jaar) of aangevraagde als er geen metingen zijn	Gemiddelde gemeten dagdebiet van de afvalwaterstroom (hoogste van de laatste 6 jaar) of aangevraagde als er geen metingen zijn
10%iel debiet van te beoordelen oppervlaktewater (laagste van de zes laatste jaren)	Jaargemiddeld debiet van te beoordelen oppervlaktewater (laagste van de zes laatste jaren)
<i>Maximale stroomopwaartse concentraties (maximum van de 6 laatste jaren) of 90%iel van alle jaarmaxima van alle bemeten meetpunten in bekken voorbij 6 jaar (zie schema bijlage 2)</i>	<i>Jaargemiddelde stroomopwaartse concentraties (hoogste van de jaargemiddelde 6 laatste jaren) of 90%iel van alle jaargemiddeldes van alle bemeten meetpunten in bekken voorbij 6 jaar (zie schema bijlage 2)</i>
Maximale norm	Jaargemiddelde norm

STAP 7: IS DE IMPACT OP DE TOESTAND AANVAARDBAAR IN DE SPECIFIEKE OMSTANDIGHEDEN WAARIN HET BEDRIJF LOOST?

Het bedrijf heeft de mogelijkheid om de effecten van de impact van de lozing op eigen initiatief diepgaander te onderzoeken. Hierbij moet gedacht worden aan een studie naar in de tijd gespreide lozingen, concretere informatie over het bedrijfsspecifieke lozingsprofiel, modellen die ook het zelfreinigend vermogen van de waterloop in rekening brengen of andere zaken die kunnen aantonen dat de impact op de toestand in de specifieke bedrijfs- en lozingsomstandigheden aanvaardbaar zijn.

De concrete nuancerings die in stap 6 en 7 kunnen ingebracht worden om aan te tonen dat de impact aanvaardbaar is, zijn bijvoorbeeld:

- Afstemming vergund debiet en vergunde concentraties op werkelijk geloosde debieten en concentraties (met de bedoeling deze in de vergunning door te vertalen)
- Jaargemiddelde normen aanvragen- waarvoor een aanvaardbare impact kan worden gesimuleerd - voor wat betreft parameters met een jaargemiddelde toetswaarde ter aanvulling van maximale normen.
- Verplaatsen van het lozingspunt naar een andere, grotere waterloop met aanvaardbare impact
- Bij pieklozingen enkel de acute impact bekijken
- Metingen stroomopwaarts en stroomafwaarts uitvoeren ter staving dat de effectieve situatie beter is dan de theoretisch berekende situatie.

STAP 8: IS DE IMPACT OP DE TOESTAND AANVAARDBAAR IN HET LICHT VAN HET GEBIEDSGERICHT BELEID?

Er moet ook steeds een extra gebiedsgerichte afweging gebeuren met name bij lozing in prioritaire gebieden voor een gebiedsgericht bronbeschermingsbeleid voor drinkwaters, speciale beschermingszones en speerpuntgebieden.

1. In geval van lozing in oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterwinning

De ruwwater bronnen waaruit drinkwater gewonnen wordt moet conform artikel 7 van de kaderrichtlijn Water eveneens beschermd worden om de achteruitgang van de kwaliteit te voorkomen.

Zoals in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen, zijn ten behoeve van het beleid inzake de bescherming van de watervoorraden voor drinkwater voor de verschillende oppervlaktewaterwinningen voor de productie van drinkwater prioritaire gebieden aangeduid voor het onderzoeken van de noodzaak tot een gebiedsspecifiek bronbeschermingsbeleid en indien nodig dit te implementeren. Dit kadert in de operationele openbare dienstverplichtingen - opgelegd aan de watermaatschappijen - die enerzijds voorzien in een opvolging van de toestand van de ruwwaterbronnen door de watermaatschappijen en anderzijds in de opmaak van een integrale risico-evaluatie – en risicobeheerstrategie van bron tot kraan.

Een maatregel uit het SGBP voorziet in de evaluatie en herziening van de aanduiding van beschermde gebieden oppervlaktewater voor drinkwatervoorziening

In de beschermde gebieden oppervlaktewater voor drinkwatervoorziening gelden voor bepaalde stoffen strengere normen die opgenomen zijn in Bijlage 2.3.2. van Vlarem II.

Deze milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterproductie zullen conform de voorziene maatregel in het lopende SGBP geactualiseerd worden.

Tevens werd in de SGBP opgenomen dat brondossiers ter ondersteuning van het gebiedsspecifiek bronbeschermingsbeleid voor kwetsbare oppervlaktewaterwinningen voor de drinkwaterproductie actueel moeten gehouden worden en geïmplementeerd moeten worden. Een brondossier verzamelt alle gegevens over de waterwinning, de bron en de activiteiten in de omgeving die de kwaliteit negatief kunnen beïnvloeden. In de brondossiers worden afspraken gemaakt voor het actueel houden en uitwisselen van voor het brondossier relevante informatie. Die afspraken worden op continue basis aangevuld en actueel gehouden. De in het brondossier afgelijnde bronbeschermingsmaatregelen worden ingebracht in de bestaande overlegplatforms en planfiguren.

Er zal een specifiek kader uitgewerkt worden voor de bescherming van oppervlaktewaterwingebieden, met het oog op een wettelijke verankering. Een voorstel van afbakening van beschermde gebieden oppervlaktewater in het kader van de drinkwaterwinning werd opgenomen in het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027. Eens dit kader definitief is, kunnen bijkomende stappen uitgewerkt worden voor de lozingen in deze gebieden. In afwachting hiervan zal voor relevante lozingen subadvies gevraagd worden aan de drinkwatermaatschappijen.

2. In geval van lozing in speciale beschermingszones

De instandhoudingsdoelstellingen (IHD) voor de Speciale beschermingszones (SBZ) werden afgebakend in uitvoering van de Europese Habitat- en vogelrichtlijn. Deze bepalen de oppervlakte- en kwaliteitsdoelen voor de Europees te beschermen habitats.

Voor de naleving hiervan werd ANB opgenomen als adviesinstantie via het Omgevingsvergunningbesluit. In die gebieden waar strengere MKN gelden dan de basis-MKN zal ANB dan ook nagaan of en onder welke voorwaarden de aangevraagde lozing toelaatbaar is. De toets aan de basis-MKN gebeurt in de voorgaande stappen.

3. In geval van lozing in speerpuntgebieden

De kaderrichtlijn Water stelt voor alle Europese waterlichamen een goede toestand voorop. Vanuit het gegeven dat het behalen van die goede toestand moeilijk haalbaar is binnen het opgelegde tijdsobjectief en op basis van de huidige waterkwaliteit en de afstand tot de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water werd in de SGBP een gebiedsspecifieke aanpak uitgewerkt met de aanduiding van speerpuntgebieden.

In het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027 (SGBP3) worden oppervlaktewaterlichamen geprioriteerd rekening houdend met de actuele toestand en de doelafstand. Er worden 6 prioriteitsklassen vooropgesteld:

- Klasse 1 - Speerpuntgebied: Goede ecologische toestand in 2021
- Klasse 2 - Speerpuntgebied: Goede ecologische toestand in 2027, mits uitvoering van acties in SGBP3
- Klasse 3 - Speerpuntgebied: Goede ecologische toestand na 2027, met name van zodra natuurlijk herstel is ingetreden en mits uitvoering van acties in SGBP3
- Klasse 4 - Aandachtsgebied: Goede ecologische toestand in 2033 of erna, van zodra natuurlijk herstel is ingetreden en mits uitvoering van acties in SGBP3 en SGBP4
- Klasse 5 - Aandachtsgebied: Goede ecologische toestand na 2033, maar potentieel voor sterke vooruitgang, mits uitvoering van acties in SGBP3 en SGBP4
- Klasse 6: Gebied waar de goede ecologische toestand niet gehaald wordt in 2033

Er zal wel rekening gehouden worden met het aandeel van de vracht van de kritische parameter(s) ten opzichte van andere doelgroepen; m.a.w. de mate waarin deze lozing verantwoordelijk is voor het probleem met deze parameter.

STAP 9: ACHTERUITGANG VAN DE TOESTAND OF HET HALEN VAN DE DOELSTELLINGEN: EINDOORDEEL EN ACTIES IN VERGUNNINGEN

Zoals in de inleiding gesteld, moet het stappenplan een antwoord bieden op de vraag of een lozing een achteruitgang veroorzaakt van de waterkwaliteit of het bereiken van de goede toestand in het gedrang brengt. Dit antwoord moet gezien worden per parameter. Achteruitgang weegt zwaarder door dan het niet halen van de doelstellingen omdat de KRW afwijkingen voorziet op het halen van de goede toestand.

Bij een hervergunning van een bestaande lozing speelt de interpretatie van ‘achteruitgang’ minder maar moet er evengoed getoetst worden aan te halen doelen, milieukwaliteitsnormen, afbouwscenario's voor gevaarlijke stoffen (art. 1.7.2.1.1., §3 Gec.DIWB). Op dat moment zoeken we naar *vooruitgang* in de toestand, ipv dat we achteruitgang willen vermijden. Bij een loutere hervergunning kan er ook ontdekt worden dat de lozing een dermate impact heeft, dat deze verhindert dat de goede toestand bereikt zal worden.

Volgende uitkomsten zijn mogelijk:

- Als het eindoordeel is dat er geen achteruitgang van de toestand is of het halen van de doelstellingen niet gehypothekeerd wordt door deze lozing, dan kunnen de parameters gunstig geadviseerd worden mits voldaan wordt aan alle andere uitgangsprincipes waarop een advies gebaseerd is. Voldoen aan BBT/BREF blijft steeds het minimum kader. Vergunningsvoorwaarden moeten ook steeds een afspiegeling zijn van de realiteit.
Bij lozing op een lokaal waterlichaam van tweede orde (L2) kan de beoordeling eventueel nog gebeuren op dit lokaal niveau mits voldaan aan de principes zoals beschreven in stap 3.
- Als het eindoordeel is dat er een achteruitgang van de toestand is of het halen van de doelstellingen gehypothekeerd wordt, zal er in principe ongunstig geadviseerd worden maar kan er bekeken worden:
  - of de beoogde parameters voor een beperkte termijn gunstig kunnen geadviseerd worden (bv. in het geval de gevraagde reducties nog tijd vragen)
  - of een motivatie voor minder strenge milieudoelstellingen voor het betreffende waterlichaam opportuun is in uitvoering van de Kaderrichtlijn Water. Dit is pas mogelijk vanaf SGBP4, na 2027. In SGBP 3 wordt immers voor alle waterlichamen de afwijking ‘termijnverlenging’ gerapporteerd.

In deze stap is er ook aandacht voor de cumulatieve effecten doorheen het hele waterlichaam en de noodzakelijke inspanningen van de andere sectoren. Er kan worden nagegaan hoeveel ‘gebruiksruimte’ er nog is in het betreffende waterlichaam. De bedoeling is dat iedere individuele lozing de impact beperkt om een eventuele slechte toestand stroomafwaarts niet langer te bestendigen. Er kan ook - waar opportuun – een inschatting gebeuren of er geen disproportionele verschuivingen of nieuwe problemen ontstaan naar andere milieu compartimenten door bv. bijkomende CO₂- of andere luchtmissies omwille van bijkomende waterzuivering, opconcentratie in sediment, lucht of biota, zodat crossmedia impacten kunnen vermeden worden.

Voor parameters waar meerdere sectoren verantwoordelijk zijn voor de vervuiling, kan er onderzocht worden of “emissieruimte” gecreëerd kan worden door te bekijken of er kosten-efficiënte maatregelen kunnen uitgevoerd worden bij sectoren waar deze maatregelen zich situeren.

Voorbeeld van zulke parameters zijn N & P waar reeds reductiedoelen werden opgesteld in het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027 (SGBP3).

In deze laatste stap is voor relevante cases overleg tussen bedrijf, VMM, stakeholders en de vergunningsverlener van primordiaal belang.

Bijlage 1. Stappenplan: Stroomschema bruikbaarheid stroomopwaartse meetgegevens

